

Dimadul

EXEM-
PLARUL

2

L E I

Abonament:
120 Lei anual, 60 Lei pe 6 luni.
Publicăm anunțuri și reclame.

CULTURAL, ECONOMIC, SOCIAL ȘI POLITIC INDEPENDENT
Apare săptămânal. — Redactor: OVIDIU HULEA.

Redacția și administrația:
Strada Mihai Viteazul No. 1.
— Casina Română —

Praznicul unirii

Ziua de 1 Decembrie ne readuce în suflet sfânta și'n vecie memorabila sărbătoare a biruinții noastre ardele-nești asupra tirăniei milenare sub care am gemut și, simultan, bucuria nemărginită cu care, fără nicio condiție, ne-am contopit în marea românismului scump, pentru care am suferit toate mucenicile trecutului. Din clipa în care am avut puțința de-a o avea, libertatea noastră s'a identificat cu unirea într'o singură țară cu toți dragii noștri frați.

Nu cred că putem cinsti măreția zilei mai demn, decât amintindu-ne de jertfele fără seamăn pe care a trebuit să le dăm pentru marea slobozenie națională, și nu cred că-i putem aduce un mai scump prinos decât luând hoțăriri generoase, pentru viitorul de lumină, pe care-l datorăm generațiilor care ne vor urma.

Suntem un popor de mucenici. A-bea am fost așezați pe aceste plaiuri de marele împărat roman și până încă n'am încheșat o organizație politică definitivă, ne-a lovit viforul năvălirilor barbare. Cinci veacuri ne-au frământat și despoiat cele mai deosebite seminții. Mănoasele noastre șesuri au fost recoltate de barbari, pășunile noastre păscute de turme sirépe, apele fluviilor noastre secătuite de cete de nomazi cu priviri sălbatice, cu plete fioroase — numai munții cu măreața lor înfățișare de frumusețe au alinat suferința norodului, despoiat nu numai de cămin,

ci, atât de adese, chiar de codrul de pâine pentru cea mai umilă viață, pentru cel mai simplu traiu. Frânți în bucăți, fără acea coeziune care singură ne-ar fi putut asigura hegemonia asupra pământului cucerit, așa ne-a gășit poporul care ne-a slăpănit atât de nemilos o mie de ani. Când am început să ne reculegem, să ne încheșăm, după alte patru veacuri de sbucium, au căzut peste noi Turcii, și'n titanica încordare cu care am încercat să-i stăvilim — am jertfit tot ce neamul nostru a putut da mai viguros, mai ales, mai nepieritor. Dela Mircea cel Bătrân și până la Vodă Carol — alte patru veacuri și jumătate — am sângerat îngrozitor an de an, deceniu de deceniu și veac de veac. Este adevărat că'n anumite epoci noi am fost puterea și mândria creștinătății în aceste părți ale Europei și fruntea noastră de mucenici s'a aureolat atunci cu nimbul sfinților — și de asta vom fi pururea mândri! — dar, după ce am epuizat atâta vlagă într'o neîntreruptă, magnifică opintire — ne-am prăbușit într'o sleire aproape fără nici o licărie de lumină, de conștiință. Aceste negre veacuri sunt poate acele cari inspiră mai mult fior patriotic — durerile aceste danteiane sunt acele cari cutremură resorturile cele mai adânci ale ființei românești. Sărutăm mâinile desvlaguite pentru Dumnezeu și pentru sufletul nostru românesc și nelezim cu giulgiu sfânt, fața desnădăjduită care a putut absorbi în sine atâta cumplită suferință. Iată prețul răscumpărării noastre!

Nu este o minune cu adevărat dumnezeiască, să te poți ridica dintr'odată, din această cumplită noapte, în care ai trăit fără școală, fără moșie, fără libertate, să te ridici ca un titan și ca el să sfarمی într'o singură încordare cătușele întreite, în care ai fost ferecat?! Să realizezi într'o jumătate de veac neatărnarea și pe urmă marea unire a tuturor Românilor?! Ceeace n'a făcut, cu mult înainte, Italia și Germania — s'o poți face tu ignobilă gloată valahă, cum ni se spunea în cărțile de legi ale asupritorilor noștri.

Când se vor judeca apoi vremurile și faptele zilelor noastre, se vor minuna urmașii când vor vedea eforturile pe care le-au făcut părinții și frații noștri, cari au preluat imperiul asupra unui teritoriu atât de întins — c'o mână de intelectuali — și au putut nu numai încheșga o stăpânire nouă, dar au creat în două decenii o colosală abundență de intelectuali.

Nu vrem să ascundem rănile multe și dureroase de care sângerăm încă. Să ne dăm seama însă că ele — în parte — sunt o zestre fatală a unor veacuri de cumplită suferință și umilire. Și ridicând ochii la soarele răsărit, să încordăm toate puterile cele mai nobile ale sufletului nostru, pentru a elimina din viața noastră tot ce ar fi nevrednic de măreția acestor zile de epopee. Cu mâna pe inimă, cu elevarea pe care trebuie să ne-o dea zilele de mare praznic, să luăm hoțăriri generoase, ca să ne poată binecuvânta urmașii, din tot sufletul lor.

Biserică, națiune, profesione.

Incă din cele mai îndepărtate timpuri omul și-a dat seama că atâta vreme cât el duce lupta spre o soartă mai bună isolat, nu va avea prea mulți sorți de izbândă.

Din acest motiv, se impunea necesitatea de a se asocia, de a se uni, formând colectivități. Se înțelege dela sine, că normele după cari s'au format colectivitățile respective n'au fost dintr'un început aceleași; ele au diferit după rasă, localitate, epocă și alte împrejurări. Însă tendința aceasta de colectivizare, deși modificată, se menține și azi, jucând chiar un rol important în viața socială, economică și politică a omenirii.

Deci găsim potrivit să prezint cititorilor noștri câteva din aspectele acestei tendințe din zilele noastre și a trage concluziile respective.

Pentruca mai mulți indivizi să poată forma o colectivitate trainică și care să dăinuiască, e necesar ca acei indivizi să fie legați fie prin afinitați sufletești, fie prin interese materiale comune.

Răsfoind istoriile tuturor popoarelor se

observă, fără mult greutate, că cea dintâi forță cohezivă, care a provocat o tendință de colectivizare, a fost sentimentul religios.

Credința religioasă e o forță care mobilizează indivizi, până atunci răsleți, petru aceeași cauză. Pentru noi care ne spunem creștini, credința noastră creștină e o forță care ne face să gravităm cu atâta tărie spre același centru, spre Hristos Mântuitorul, care a pus bazele celei mai vii și mai durabile colectivități: biserica creștină.

Că într'adevăr această colectivitate, care e Biserica, odată alcătuită, a dat un impuls tuturor ramurilor de activitate culturală și socială, ne-o spune orice pagină de istorie.

Mai mult, cei strănși în jurul bisericeii au putut să-și facă scut și pavază împotriva tuturor convulsioniilor prin care omenirea a trecut și au putut totodată să-și păstreze o normă de conduită, în momentele de crize, morală și economică, pentrucă Biserica avea orientări precise și idealuri bine stabilite, căci întemeietorul ei Hristos a prevăzut orice împrejurare viitoare. Dar, în afară de preocupările născute din spontanul sentiment religios, din conviețuirea în aceleași regiuni a unor locuitori cu aceleași bucurii și suferințe, s'a născut în mod evident un alt sentiment, care

a produs în acei indivizi conlocuitor — o altă forță cohezivă și anume sentimentul născut din ideea de etnicitate și de aici tendința spre o năzuință comună de apărare a unor interese identice.

Acesta ar fi primul început de popor, căruia în succede ideea de țară, de națiune, însoțită de primele sentimente specifice și caracteristice spiritului și felului de a fi și a trăi a acelorași indivizi conlocuitori și conviețuitori. În consecință, ideea de națiune se asociază cu ideea de același indivizi (ca rasă) același teritor și același specific (limbă, port, obiceiuri).

Deci nu putem vorbi de națiune fără o vorbi de un teritoriu respectiv de țară sau de patria respectivă, pentrucă poporul care, deși având năzuințe comune și specific comun, nu stă pe aceeași bucată de pământ, luptând cu vitregia naturii și a împrejurărilor, un popor care nu are cultul morților și al strămoșilor, îngropați în aceeași bucată de pământ, nu este o națiune și nici nu merită acest nume, care este un titlu.

Pentru un popor numele de națiune trebuie să fie un titlu de nobleță și putem spune că acel popor există numai până când și-a putut păstra numele de națiune.

Serbarea dela 1 Decembrie

— Cuvântul Armatei —

Poporul românesc a fost hărăzit de soartă, ca în lunga lui viață să treacă prin necazuri pe cari aproape nici un popor din lume nu le-a cunoscut.

Zămislit la poalele Carpaților de vajnicul împărat Traian, a văzut trecând peste el hoardele barbarilor, cari în setea lor de cotropiri, au crezut că ne vor nimici.

Trecut acest puhoi, popoarele din jur, abia formate, au râvnit dealungul veacurilor să pună stăpânire pe munții și câmpiile noastre, pe sufletul și viața noastră.

Nu există ceas din istorie care să nu fi fost sguduit de zănganitul și incrușișerile de spadă. N'a rămas potecă de munte și drum de șes pe care să nu fie scrise cu sânge suferințele și durerile acestui popor.

Răslețiți sub diferite steaguri, luptând pentru atâtea idealuri străine, s'ar fi crezut că suntem destinați peiri.

Și totus astăzi, în această zi mare și sfântă de 1 Decembrie, sărbătorim cu tot sufletul și cu toată inima noastră evenimentul cel mai important ce poate să existe în viața unui popor!

Unirea sub acelaș sceptru a tuturor fiilor ce poartă numele atât de drag și scump, acela de Român.

Cui se datorește acest eveniment sublim din viața neamului nostru? Care este acel factor hotărâtor în atâtea evenimente, pe temelia căruia se consolidează astăzi una din țările cele mai bogate din lume, învidiată și respectată în întreg concertul de popoare?

Este acea vitejie românească, primită în dar și păstrată ca o făclie nestinsă dela cel mai războinic popor cunoscut în istorie, dela mândrul și neînvinsul popor Roman.

Dacă ar fi adormit un singur moment dragostea de țară și s'ar fi clătinat o singură clipă încrederea în forțele noastre, am fi fost pierduți.

Convinși însă de greutățile și sacrificiile ce ni se cereau, ne-am concentrat toate energiile în instituția cea mai de seamă a țării, în Armată.

Atunci, când deasupra Europei se aprinsese năpraznicul foc al prefacerilor politice cari aveau să sguduie întreg pământul, o armată mică și vitează, cu sufletul inflăcărat și cu inima oțelită, aștepta cu nerăbdare momentul când să arunce în vârtoare spada și cuvântul său.

Au fost mari și grele suferințele și sacrificiile ce ni s'au cerut.

Am lăsat pe aâmpul de bătaie 800.000 de morți, ne-am jertfit familii, bogăție, trai bun și mulțumire, dar am știut că prin statornicia și tenacitatea noastră vor învinge, și am învins.

În noaptea de 14—15 August 1916, când au sunat prima oară goarneau de chemare la războiu, nu exista un singur suflet românesc

care să nu bată pentru ceasul cel mare și sfânt care trebuia să se încheie la 1 Decembrie 1918.

Milioane de oameni aveau ochii ațintiți la ostașul român, chemat să-și desrobească frații și n'a fost nici o clipă, chiar în vremurile cele mai grele, în care să șovăie careva.

Aveam în față viziunea clară și limpede a dreptății cauzei noastre și hotărârea fermă să nu ne oprim decât la malurile Tisei și ale Nistrului.

În fruntea noastră străluceau Comandanți aleși, sub conducerea prea glorioșului și înțeleptului Rege Ferdinand cel leal.

Și ca o dovadă a vitejiei noastre, stau azi înscrise în istoria omenirii Mărăști, Mărășești, Oituz, Jiu, Ciucea, Budapesta.

Ne-am luptat așa cum știe să lupte Românul, cu pieptul deschis și cu inima caldă și azi ne putem bucura de clipele de înălțătoare mândrie sufletească pentru cari ne-am adunat aci, siguri fiind că granițele noastre sunt bine ferecate, așa că la ori ce punct al frontierei putem zice: »Pe aici nu se trece«.

Dușmanii noștri știu și ei aceasta și pentru că nu au curajul să își măsoare forțele, recurg la mijloace perfide și josnice pentru a

ne intimida și ponegri.

Atâta timp însă cât vom sta de straje și vom avea încredere în oastea țării, n'avem a ne teme de nimic.

De aceea, în această zi de sărbătoare a neamului, să nu uităm că un popor atâta timp trăiește, cât are o armată, tare, conștientă de menirea ei și susținută cu sufletul și brațul de tot ce e Român.

Voi tineretul, care sunteți speranța și viitorul țării, nu vă precupețiți dragostea și sângele atunci când va fi nevoie de el, iubiți ostirea care este osatura existenței noastre și nu uitați că sub conducerea înțeleaptă a Majestății sale Regele Carol II veți fi chemați încă la fapte mari și glorioase pentru păstrarea a ceea ce părinții și frații voștri au realizat.

Ne așteaptă încă ceasuri mari și grele și de aceea în această zi în care sărbătorim 19 ani dela clipa când frații și-au dat mâna, amintiți-vă că numai prin noi vom putea să păstrăm și să întărim ceea ce avem.

Dumnezeu care în toate împrejurările a avut grije de destinele noastre, ne-a dat în fruntea țării pe Majestatea sa Regele Carol II. sub a cărui conducere urmează a consolida opera înfăptuită.

De aceea cu mic, cu mare, să ne înălțăm sufletul și inima spre iubitul nostru Suveran strigând cu toții: Să trăiască M. S. Regele Carol II. și Armata Română.

Căpitan Negoțescu.

Al nostru ești pe veci de-acum...

Cât de frumos
Te-a'mpodobit
Gândirea cea cerească!
Ardeal duios,
Ardeal iubit,
Moșie strămoșească!

Cu codrii buni
Și plângători,
Cu clocotiri de ape,
Cu rugăciuni
De bieți păstori,
Cu noaptea în pleoape...

Cu-atâtea cruci
Ce le-au cioplit
Părinții — moștenire
Și crai haiduci
Ce-au împărțit
Norodului, iubire...

Cu bieți bătrâni
Ce-au adormit
Câtând mereu în zare,
Cu triști Români
Ce n'au trăit
O zi de sărbătoare.

Cu dragi flăcăi,
Ce n'au trăit
O sfântă zi de luptă...
Voinicii tăi
S'au prăbușit
Sub flamura ta ruptă!...

Și... scump Ardeal...
...Un plâns... pribeag
A prins să m'nfioare!
Că-ai culmi de deal
Și lung sireag
De fete plângătoare!

Lumini și vis
S'au troenit
Pe fruntea ta cărunță,
Și ne-am trezit
Învârtejii
În mândru-alaiu de nuntă.

...Dar glas duios
Tot răsună
Din vechi și biete turlu
Și la Hristos
Că ajungea
Piosul glas de surle...

Căci maicele
Când își creșteau
Mlădițele iubite
Mănuțele
Nu le uneau
Spre blesteme'ngrozite...

Vai, scumpe Craiu,
Ardeal duios
În suflet, crunt îmi sună:
Ce-amar plângeai
Când blând Hristos
Ți-a dat, ți-a dat: cunună

Ovidiu Hulea.

Iată deci o altă colectivitate puternică care asigură progresul atât material cât și spiritual al omului, putându-se, sub această formă de colectivitate, pune în evidență, în fața istoriei: gradul de merit și responsabilitate a diferitelor popoare.

Aceste două colectivități: națiunea și biserica formează socheletul organismului social, și sunt, am putea spune, contraponderile echilibrului vieții sociale.

Să vedem acum care e raportul dintre individ și aceste două colectivități.

E necesar să precizăm că individul se înglobează în aceste două colectivități, nu ca insulot, ci ca un cointerestat de aproape al acestor colectivități.

El există spiritualicește și materialicește prin existența acestor colectivități.

Adecă interesele națiunii și ale bisericii din care face parte sunt în cea mai strânsă legătură, în înțelesul propriu al cuvântului, de interesele individului. Individul e o celulă vie din această colectivitate și el trăiește în ritmul acesteia. Dar chiar această celulă e și ea însăși o mică colectivitate, o mică patrie, e patria familială, cu drepturi și privilegii, cu recompense și pedepse a aceluia cari o formează, cari deși nu sunt exprimate prin legi scri-

se, sunt sădite în inima fiecărui membru, iar cheagul care face ca acele legi să fie respectate este dragostea, respectul reciproc și trăirea aceluiași momente, a aceluiași sentimente și năzuirea spre același ideal. De aceea încă din secolul trecut s'a început o tendință de reabilitare și ridicare în prestigiu a acestor două colectivități pentru că s'a constatat că sunt singurele forme sub care omenirea poate să evolueze în mod pozitiv.

Națiunea e cartea de vizită a trecutului unui popor și încadrat în biserica creștină, e garanția superiorității sale morale. Cine nu are aceasta ogiindă a trecutului său, a sbuciumului și a strădaniei de a trăi legat de aceeași bucată de pământ, apărându-l chiar cu prețul vieții și cine prin mijloace perfide și viclene saltă spre viața confortabilă, aruncat doar de împrejurări și exploatănd slăbiciunile și indulgența altui neam, acel popor nu merită decât dispreț și desconsiderare. Individul din celula lui familiară se încadrează în aceste două colectivități, națiunea și biserica, prin aportul pe care el îl aduce, rezultat din munca, din activitatea sa profesională.

În actualul stadiu social, un individ nu poate să aibă o indeletnicire în toate ramurile de activitate, ci trebuie să-și aplice fa-

cultățile sale spre una sau două ramuri, pentru ca astfel să poată da un randament cât se poate mai bun.

Individul se atașează celor două colectivități prin profesiunea, sau prin modul cum își câștigă existența.

Dacă cineva are o profesiune prin care nu promovează interesele colective sau nu o exercită conform principiilor acestor colectivități, el în mod automat se desprinde din trunchiul acestora, ca o ramură uscată. Iar logica ne spune că de îndată ce individul s'a desprins de bună voie, fie prin atitudine, fie prin profesiune din aceste două mari colectivități: biserica și națiunea, el trebuie oprit dela orice avantaj sau profit material sau spiritual. Din nenorocire însă nu se întâmplă așa. De multe ori orice ingrat poate deveni un mare dușman chiar al binefăcătorului său.

Deci o profesiune, după un sociolog francez, ca să fie în perfectă concordanță, în ritm cu colectivitatea națională și creștină, trebuie să fie desăvârșită din punct de vedere al specialității, a ramului de activitate, pentru a fi utilă națiunii și exercitarea ei să fie după etica și normele spiritului creștin.

Ioan Radu
prof.

CRONICA POLITICĂ

Internă.

In politica internă s'au limpezit toate situațiile. Guvernul și-a întocmit listele cartelate, așa după cum am anunțat. In partidul național-tărănesc s'a făcut schimbarea la prezidenție — dl Iuliu Maniu, fiind aclamat președinte. Imediat, dsa a luat contact cu șefii partidelor de opoziție, cărora le-a făcut propuneri pentru realizarea unui pact de neagresiune. Au aderat dd. Zelea Codreanu, Gh. Brătianu și C. Argetoianu — au refuzat, mai mult sau mai puțin politicos, dd. general Averescu, Oct. Goga, Gr. Iunian și socialiștii. Dl Maniu, încheindu-și opera la București, s'a reîntors în Ardeal, unde conduce personal bălălia electorală. S'au reîntors din străinătate și dd. N. Iorga și N. Titulescu. D. Iorga va lua parte la lupta electorală prin o serie de conferințe pe care le va ține la București, Iași, Cernăuți și Cluj, d. Titulescu s'a reîntors abia azi și dela frontieră, unde a fost așteptat de gazetari, a făcut câteva declarații, fără să-și clarifice poziția politică. „Sunt, a spus Dsa, adânc monarhic, adânc român și adânc democrat. Ca român adânc monarhic strig: „Trăiască Regele“. Ca adânc român strig: „Trăiască România“ și ca adânc democrat strig: „Trăiască Democrația“. Războiul este aproape; el bate la ușă. La noi se confundă politeța internațională cu situația internațională. Este nevoie, acum, mai mult ca oricând de frăție între Români. Mă declar frate al vostru.“ Acum că partidele și-au spus cuvântul — oamenii politici s'au deplasat în județele unde candidează, pentru a începe lupta electorală, care va fi extrem de animată.

Externă.

Evenimentul capital a rămas tot vizita lordului Halifax la Berlin. In continuare, gu-

vernul evglez a invitat la Londra pe d. Chauvtemps — primul ministru — și Delbos, ministrul de externe francez, pentru a le comunica cele discutate la Berlin. Toată ziua de luni, consfăturile s'au ținut lanț. Cei doi miniștri francezi au fost primiți în audiență și de regele și regina Angliei. La sfârșitul consfăturilor s'a dat un comunicat oficial în care guvernul englez constată că în ceea ce privește chestiunile din Europa centrală, este, între cele două guverne, o perfectă identitate de păreri. Se desmint în felul acesta svonurile care circulau că Anglia ar fi dispusă, eventual, să dea mână liberă Germaniei în Austria și să ceară o largă autonomie pentru Germanii din Cehoslovacia. Mai remarcăm din comunicatul oficial și menținerea pentru viitor a politicii de neinterventie în Spania. In chestiunea coloniilor germane, cele două guverne constată că problema necesită un studiu mai aprofundat, ea interesând și alte state. Deci, se pare, că Anglia dă în felul acesta un refuz dorințelor exprimate de forurile conducătoare germane.

Un alt eveniment mai important în politica externă este tensiunea dintre Italia și Franța, provocată de discursul rostit de Ministrul marinei franceze, în fața marinarilor unui vas de război, în care amenința Italia. Intreaga presă italiană a început o campanie aprinsă împotriva Franței, de amenințările căreia Italia nu se arată șocată de loc. Mari turburări s'au născut în Palestina din cauza execuției unui șef arab. In extremul orient, luptele continuă cu aceeași furie. O tensiune remarcabilă se observă mai nou și între Anglia și Japonia. Dela început, Anglia a urmărit cu o enervare vădită războiul japonez. Nu se știe ce va aduce ziua de mâine.

O BUCURIE ROMÂNEASCĂ

Am remarcat cu deosebită satisfacție activitatea și afirmarea de bun român a d. Ministru Valer Pop, prin promovarea elementului românesc — în industrie și comerț — dar ca fiu de preot s'a remarcat prin viul interes ce-l poartă Bisericii din Ardeal, în slujba căreia s'a pus ca să lupte pentru prosperarea ei și mai cu seamă pentru refacerea Bisericilor Naționale, din acest județ.

Astfel în toamnă a donat o sumă importantă bisericii gr. catolice din Teiuș. La stăruințele repetate a unei delegațiuni formate, din bunii credincioși ai bisericii noastre și la propunerile hotărâte ale d. D. Tecău secretar general, s'a găsit un ecou de înaltă înțelegere și solitudine, din partea d. Ministru Valer Pop, care și-a dat creștinescul prios, sub forma unui important dar, ce formează piatra de temelie solidă pe care se va zidi un locaș dumnezeesc, dând posibilitățile materiale și morale, Bisericii ortodxe din Aiud să-și afirme existența, în acest oraș.

Astfel ziua de 28 Noemvrie a. c. pentru credincioșii ortodoxi, a fost o zi de mare înălțare sufletească, zi de falnic praznic românesc căci făgăduințele de eri, privite de mulți, cu multă rezervă, s'au tradus în fapt!

In cadrul unei festivități impunătoare la care pe lângă prezența credincioșilor ortodoxi, a autorităților militare în frunte cu d. general Savu președintele com. de constr., cât și a reprezentanților, autorităților civile locale, s'a predat Bisericii ortodxe importanța sumă de lei un milion, pe care d. Ministru Valer Pop, a ținut să-l predea comitetului de construcție personal, onorând cu înalta-i prezență această sărbătoare.

Domnia Sa a venit însoțit de d. D. Tecău, fost secretar general, d. Vulcu fost prefect, etc., cât și de alți oficiali. Festivității i-a premers Sfânta Liturghie, oficiată de Păr. Protopop Iosif Pop, iar răspunsurile au fost date cu multă măiestrie de corul Bisericii, care a stărnit admirația întregii și numeroasei asistențe.

Apoi părintele Protopop deschizând adunarea parohială convocată pentru acest înălțător prilej, adânc emoționat ca și toți cei de față, prin cuvinte calde, a arătat importanța gestului făcut de d. Ministru Valer Pop.

Dsa a făcut un scurt istoric al acestei localități, cât și a situației actuale, unde elementul minoritar predomina viața noastră națională, pentru că orice acțiune românească a fost sau prea puțin sprijinită, sau ceea ce este mai dureros ades, complect și vitreg neglijată.

„Cuvintele sunt sărace Dle Ministru — spune C. S., ca să-mi exprim fidel sentimentele noastre, căci azi a-ți înfăptuit un act de mare dreptate istorică față de elementul românesc din localitate. In numele credincioșilor noștri vă exprim cele mai calde și respectuoase mulțumiri pentru adâncă înțelegere ce a-ți avut față de nevoile noastre și pentru importanța sumă cu cari a-ți binevoit a contribui pentru ridicarea unui locaș Dumnezeesc!“

In uralele entuziaste a întregii asistențe ia cuvântul apoi Dl. Ministru V. Pop.

Cuvintele D-sale vor rămâne adânc înțipărite în inima fiecărui român, iar gestul D-sale atât de darnic și înțelegător va fi prilej de veșnică și nețărmurită recunoștință.

Redau mai jos o parte din inimoasa-i cuvântare:

„Simt astăzi o mare mulțumira sufletească, găsindu-mă, în mijlocul Dv. în acest orașel unde mai există urmele de veche impilare și suferință românească. Vechea stăpânire a dus o diabolică politică, călăuzită numai de propriul lor interes, aceia de a căuta pe orice cale desbinarea și desnaționalizarea Românilor Ardeleni.

Și desigur ne-am fi prăpădit dacă toate aceste tentative și atacuri la afirmarea originii noastre etnice, asupra Bisericilor Naționale, contra limbei noastre nu s'ar fi izbit de stâncă neclintită de granit, ce a fost Biserica, care dealungul veacurilor, a știut să zădărnicească toate încercările de desnaționalizare a elementului Românesc.

Prin urmare, rostul Bisericii a fost de a păstra limba, conștiința națională și ea prin umilii ei slujitori, singuri intelectuali rămași într'un timp la sate, a știut să ție trează în sufletele românilor, făclia patriotismului, dorința de unire a tot ceace-i român, sub un același sceptru.

Rol ades greu, spinos căci multe au fost prigoanele duse de vitregii și cotropitori stăpâni din trecut, dar clerul a știut să-și facă datoria neprecupețind pentru îndeplinire ei adeseaori nici propria lor viață.

Așa cum în trecut bisericile românești — călăuzite de un singur gând — păstrarea integrității naționale, au conclucat asiduu și frățește împreună, cu atât mai mult azi ele am datoria sfântă de a lupta unite pe căi paralele spre o unică și înălțătoare țintă: desăvârșirea unirei sufletești a tuturor Românilor căci numai așa va fi de temeinic folos sângelui, atâtor jefte omenești din care s'a plămădit eri unirea.

Toți avem datoria să muncim, să luptăm chiar, pentru această unificare. Și ca dovadă pot să afirm așa cum colegii mei de guvern, ortodoxi fiind au înțeles să acorde ajutoare pentru biserica greco-catolică, tot așa eu fiu al Bis. Unite viu să-mi fac datoria față de Biserica Ortodoxă din Aiud, implinind azi un act de mare dreptate istorică: zidirea unui locaș demn de cadrul acestui oraș. Vă fac însă o mărturisire solemnă, nu sunt mulțumit de ceea ce am putut să vă aduc, căci satisfacția mea atunci va fi deplină când vom ajunge la târnosirea acestei biserici, atunci abea îmi voi socoti promisiunea și datoria-mi împlinită.

Termină apoi — indemnând — la o cât mai perfectă și frățească conclucrare a celor două biserici surori urând, ca exemplul Dsale de adâncă înțelegere să facă să înceteze orice desbinare și veleități dintre ele.

Cuvintele Dlui Ministru au fost acoperite de o furtună de aplauze și în ochii multora străluciau lacrimi, când în uralele de bucurie a asistenței a fost predat Curatorilor și Casierului parohiei milionul dăruit de Dsa.

Festivitatea s'a încheiat cu un banchet, la care a participat întreaga asistență. Și astfel această manifestație a depășit cadrul politicii și a rămas numai o manifestație de notă pur creștinească și românească.

Păr. D. Gog.

ARDEALUL.

Ardealul e astăzi desrobit!
Stăpâni, de-acum, noi suntem pe-aceste
Plaiuri mândre, ca numai în poveste...
Și neclintiți aici vom fi: granit!

Privirea liberată se'ndreaptă — acum
Spre'nșangeratul drum
Al asprului trecut,
Când Horia și Cloșca și Crișan au vrut
Să-și desrobească frații...

Și s'a pornit furtuna...
Au tremurat Carpații!
Și-o luptă-a fost mereu...
Dar, mare-i Dumnezeu,
Căci am învins dușmanul ce veacuri
A domnit.
Și, iată, azi Ardealul
E iarăși desrobit...

Scrisă și declamată de elevul:
I. Negoitescu.

PRIMĂRIA ORAȘULUI AIUD
Eforia comunală de Pășuni

No. 184/1937 Et.

PUBLIKAȚIUNE

Se aduce la cunoștință generală că in ziua de 16 Decemvrie 1937 ora 11 a. m. se va ține licitație publică verbală (cu strigări) pentru vinderea a cca 50—60 care gunoii de vite aflătoare în curtea economică a orașului.

Licitația se va ține în curtea economică, în strada Tribun Todoran.

Oferanții vor depune garanție de 5% asupra prețului de strigare, fixat la lei 2.000 (două mii.)

Aiud, la 25 Novembrie 1937.

Primar:
Maior Paplutu

Secretar:
Gilgor.

ȘTIRI

■ **Praznicul dela 1 Decembrie.** În orașul nostru sărbătorirea s'a făcut, și'n acest an, cu o deosebită solemnitate. La orele 10^{1/2} s'a făcut Te Deum în ambele biserici românești. La ora 11 s'a început, în sala festivă a Brigăzii, serbarea comemorativă ținută sub egida Astei și a Ligii antirevizioniste. Au spus cuvinte calde: dl. căpitan Negoiescu în numele armatei, prof. Zaharia în numele școlilor, dr. Băltariu în numele Ligii și O. Hulea, în numele Astei. Au declamat eleve și elevi dela toate școlile românești. A produs apoi o frumoasă impresie corul școlilor, condus de dl. profesor Valer Rusu și mai ales punctul prim: Imnul regal și imnurile naționale ceh și sârbesc, pe care elevele și elevii le-au cântat, în limba acestor aliați ai noștri, cu multă pricepere. Dăm în corpul gazetei noastre câteva din punctele serbării și sperăm că în numărul viitor vom putea da și în din celelalte contribuțiuni prețioase cu care a fost prăznuită în Aiud, ziua cea mare a eliberării și unirii noastre.

■ **Minunea dela Rouen.** Știrea despre descoperirea unei cruci în inima unui fag bătrân, doborât de furtună, a făcut o mare impresie în întreaga regiune. Sute de pelerini au început să vină pentru a vedea crucea. Aceasta are o lărgime de 6 cm. și o lungime de 12 cm. În mijlocul crucii se vede foarte limpede inima Mântuitorului. Se arată că pădurarul, voind să taie fagul, securea repezită cu tărie în trunchiul copacului și-a schimbat drumul, despiciând lemnul în două și lăsând să se vadă crucea. Oamenii de știință caută să lămurească minunea.

■ **Cartel electoral între guvern și sași.** Guvernul a încheiat cartel electoral și cu sașii și șvabii din Ardeal și Banat, dându-li-se 5 locuri la Cameră, în județe Târnava Mare, Târnava Mică, Sibiu, Timis Torontal și Bistrița.

■ **Se interzice studenților de a lua parte la campania electorală.** Comunicatul ministerului educației naționale. Primim spre publicare următorul comunicat: Ministerul educației naționale, fiind informat că echipe de studenți fac propagandă electorală în vederea apropiatelor alegeri, pentru diferite partide politice, a trimis o circulară universităților și academiilor din țară prin care le pune în vedere să atragă atenția studenților că legea le interzice să facă parte din partide și asociații politice sau să participe la acțiuni și manifestări cu caracter politic. Studenții cari vor fi dovediți că nu și-au respectat angajamentul luat pe cuvânt de onoare la înscrierea în universitate, că nu vor face politică, vor fi exmatriculați.

■ **POPICE.** Vineri 26 Noembrie s'a ținut revanșa între echipele de popice funcționarii Percepția și a Penitenciarului, ce sa câștigat de astădată de Percepție.

■ **Cinematograf.** Sâmbătă la ora 9 seara, numai o singură zi! *Ofensiva morții.* Duminecă la 5, 7, și 9, Luni la ora 9, un senzațional film rusesc: *Manya Walewska.* În rolul principal: *OLGA TCHECHOWA.* Prolog: *Journal și Micky Maus.*

INGINER, caută cameră bine mobilată, întrare separată, între gară și centru. Oferte se vor adresa în str. Morii 13.

PRIMĂRIA ORAȘULUI AIUD
Eforia comunală de Pășuni

No. 186/1937

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 16 Decembrie 1937 ora 11 a. m. se va ține licitație publică verbală (cu strigări) pentru vinderea unui vier, dela curtea economică a orașului.

Licitatia se va ține în curtea economică din Str. Tribun Todoran.

Ofertanții vor depune garanția de 5% asupra prețului de strigare fixat la lei 2.000.

Aiud, la 25 Noiembrie 1937.

Primar:
Mator Papiniu

Secretar:
Gligor.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor
Inspectoratul Regimului Silvic Cluj.
OCOLUL SILVIC AIUD.

No. 3413/937.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 16 Dec. 1937 ora 12 a. m. se va ține în biroul ocolului silvic Aiud jud. Alba licitație publică orală, pentru vânzarea materialului lemnos de pe suprafață de 0,94 Ha, cu un volum de 80 m. st. din pădurea Bisericeii gr. cat. Gârbovița proprietatea Bis. gr. cat. Gârbovița jud Alba.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88—110 inclusiv din legea Contabilității Publice, regulamentul O. C. L., normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931 și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor statului, publicate în Monit. Oficial Nr. 106 din 12 August 1912, cum și condițiile speciale.

Garanția provizorie este de lei 230.
Supra oferte nu se primesc.

În lipsă de concurenți a doua licitație se va ține la data de 30 Dec. 1937 în aceleași condițiuni.

Condițiunile speciale de licitație se pot vedea în orice oră de serviciu la biroul ocolului silvic Aiud.

Șeful ocolului silvic Aiud,
Inginer: Alex. Cimoca

Ministerul Agriculturii și Domeniilor
Inspectoratul Regimului Silvic Cluj.
OCOLUL SILVIC AIUD.

No. 3522/937.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 16 Decembrie 1937 ora 9 a. m. se va ține în biroul silvic Aiud jud. Alba licitație publică orală pentru vânzarea materialului lemnos de pe o suprafață de 0,77 Ha, cu un volum de 50 m. st. din pădurea Bisericeii gr. cat. Băgău proprietatea Bisericeii gr. cat. Băgău jud. Alba.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88—110 inclusiv din legea Contabilității Publice, Regulamentul OCL, normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931 și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor statului, publicate în Mon. Oficial Nr. 106 din 12 August 1912, cum și condițiunile speciale.

Garanția provizorie este de lei 250. Supra oferte nu se primesc.

În lipsă de concurenți, a doua licitație se va ține la data de 30 Dec. 1937 în aceleași condițiuni.

Condițiunile speciale de licitație se pot vedea în orice oră de serviciu la biroul ocolului silvic Aiud.

Șeful ocolului silvic Aiud,
Alex. Cimoca.

Atențiune!

Elegant Vă îmbracă croitoria

„DASCĂL“

Piața Reg. Ferdinand

Numai și numai

la „**Mărgineanu**”

se servesc cele mai bune brânzeturi, mezeluri, unt, etc. precum și tot felul de beuturi spirtuase.

Zinic bere proaspătă!

Dacă vrei o gustare bună, numai la „**Mărgineanu**”
Str. Mihai Viteazul No. 16.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor
Inspectoratul Regimului Silvic Cluj.
OCOLUL SILVIC AIUD.

No. 3423/26/XI. 937.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 16 Decembrie 1937 ora 11 a. m. se va ține în biroul ocolului silvic Aiud jud. Alba licitație publică orală pentru vânzarea materialului lemnos de pe o suprafață de 0,64 Ha, cu un volum de 40 m. st. din pădurea Bisericeii gr. cat. Ciugudul de jos, proprietatea Bis. gr. cat. Ciugudul de jos jud. Alba.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88—110 inclusiv din legea Contabilității Publice, regulamentul OCL, normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931 și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor statului, publicate în Mon. Oficial Nr. 106. din 12 August 1912, cum și condițiunile speciale.

Garanția provizorie este de lei 200.

Supra oferte nu se primesc.

În lipsă de concurenți, a doua licitație se va ține la data de 30 Dec. 1937 în aceleași condițiuni.

Condițiunile speciale de licitație se pot vedea în orice oră de serviciu la biroul ocolului silvic Aiud.

Șeful ocolului silvic Aiud
Inginer, Alex. Cimoca

In atențiunea

gospodinelor.

La librăria „PAPIRUS” se pot căpăta tot felul de hârtii de celofan pentru legatul compoturilor, atât în bucăți cât și în coli întregi, pe lângă cele mai modeste prețuri.

Tot aici se găsește cea mai specială hârtie de pus între haine contra molilor. Covoară de hârtie GRAZIOLEUM, hârtie CRETATĂ și covoară românești de hârtie în suluri etc. etc. Încercați și vă convingeți de prețurile noastre reduse și de serviciul punctuos și corect.

Librăria „PAPIRUS”,
9—20 Str. M. Viteazu localul Seidl.

Încercați și o să vă convingeți
că numai la bodega

ONAC

veți găsi cele mai bune și ieftine vinuri, zilnic mezeluri proaspete de Sibiu și tot felul de aperitive, bere proaspătă etc.

Pâine, franzele și cornuri de prima calitate, coapte în brutăria proprie.

Nu uitați, faceți încercare.

Bodega și brutăria

ONAC

Piața Reg. Ferdinand No. 6

APARATE DE RADIO:

PHILIPS,

MINERVA,

STANDARD,

ZERDIK

TELEFUNKEN,

VINDE ÎN RATE MICI

AUTO-RADIO
BUCUR